

POKLAD NA OSTROVĚ

Podle autora se inspirací k příběhu stala mapa smyšleného ostrova, kterou začal malovat jeho syn. V knize sledujeme výpravu za pokladem, kterou podnikají šlechtic (zeman) Trelawney, lékař (a současně smírčí soudce) Livesey a dospívající chlapec Jim Hawkins (ten je vypravěčem ve většině kapitol). Trelawney kupuje loď, najímá kapitána Smolleta, ale i lodního kuchaře Silvera, v němž má zpočátku velkou důvěru. Hledači pokladu netuší, jaké překvapení jim Silver připraví.

Útok

Nezbylo nám ostatně mnoho času na uvažování. Z lesa na severní straně se totiž s hlasitým pokřikem vynořil hlouček pirátů a hnál se přímo k ohradě. V témž okamžiku se na všech stranách rozpoutala opět střelba. Dvěmi hvízdla kulka a rozbila doktorovu mušketu na kusy.

Útočníci šplhali na ohradu jako opice. Zeman a Gray do nich pálili ostošest. Tři muži padli, jeden do ohrady, dva na vnější stranu, ale jeden z nich byl spíš postrašený než zraněný, protože byl zase v mžiku na nohou a bleskurychle zmizel v lese.

Dva tedy zůstali ležet, jeden vzal do zaječích a čtyřem se podařilo vniknout do naší ohrady. Z okolního lesa udržovalo prudkou, ale bezvýslednou palbu na srub sedm či osm mužů, z nichž každý byl zřejmě vyzbrojen několika puškami.

Čtyři útočníci zamířili s hulákáním přímo ke srubu a ostatní je pokřikem povzbuzovali. Padlo několik výstřelů z naší strany, ale střelci pálili tak ukvapeně, že ani jeden nezasáhl cíl. V mžiku vyběhli čtyři piráti po svahu a už jsme je měli na krku.

V prostřední střílně se objevila hlava lodníka Joba Andersona.

„Na ně, všichni na ně!“ zařval hromovým hlasem.

V tom okamžiku jiný pirát chytil Hunterovu mušketu za hlaveň, vykroutil mu ji z ruky, prostrčil ji střílnou a jedinou mocnou ranou srazil nebožáka na zem. A třetí, kterému se podařilo oběhnout celý srub, se zčistajasna objevil ve dveřích a se zabijákem v ruce napadl doktora.

Naše postavení se rázem změnilo. Ještě před několika okamžiky jsme úkrytu pálili na nepřítele – a teď jsme byli sami bezmocně vystaveni jeho ranám, které jsme ani nemohli opřevovat.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Vnitřek srubu byl zahalen kouřem a jen jemu jsme vděčili za poměrné bezpečí. V uších mi zněly zmatené výkřiky, rány z pistolí a hlasité sténání.

„Ven, hoši, a napadněte je venku! Na nože!“ volal kapitán.

Chytil jsem z hromady jeden tesák; vtom mě kdosi sekl svým tesákem přes kotníky, ale já jsem si toho ani nevšiml. Vyběhl jsem ze dveří na sluncem ozářenou paseku. Kdosi mi byl v patách, ale kdo, to nevím. Zrovna přede mnou pronásledoval doktor svého soupeře z kopce dolů – a v té chvíli srazil toho piráta, poznamenaného veliko ranou přes obličej, na zem.

„Okolo domu, hoši, okolo domu!“ volal kapitán; i v tom zmatku jsem si všiml, že jeho hlas zní jaksi jinak.

Bezděky jsem poslechl, zabočil na východ a s nožem připraveným k ráně běžel okolo domu. Vtom jsem se octl tváří v tvář Jobovi Andersenovi. Zařval a jeho zabiják se zaleskl ve slunci, jak se jím rozpráhl až nad hlavu. Neměl jsem vlastně ani kdy se leknout, ale než rána dopadla, uskočil jsem stranou, uklouzl v měkkém písku a už jsem se kutálel ze svahu.

Když jsem prve vyběhl ze dveří, drali se už vzbouřenci na ohradu, aby s námi skoncovali. Jeden, chlap v červené noční čepici a s nožem v zubech, se na ni už dokonce vyšplhal a přehodil přes ni jednu nohu. Uplynula jen kratičká doba mezi tímto okamžikem a chvílí, kdy jsem se skutálel ze svahu, a když jsem se zase postavil na nohy, vypadala situace navlas stejně; chlap s červenou noční čepicí seděl na ohradě, jeho kamarád nad ni vystrkoval hlavu. A přece tento zlomek vteřiny rozhodl o našem vítězství.

Gray, který běžel za mnou, srazil obrovského lodníka, dříve než se vzpamatoval ze své nezdařené rány. Jiný útočník padl u střílny zneškodněn ve chvíli, kdy pálil do srubu, a ležel teď v posledním tažení s kouřící pistolí v ruce. S třetím zúčtoval doktor, jak jsem sám viděl. Ze čtyř útočníků, kteří přelezli ohradu, unikl jen jeden a tesák nechal ležet na bojišti. Strachem celý bez sebe lezl právě ven z ohrady.

„Palte – palte z domu!“ zvolal doktor. „A vy, hoši, zpátky do úkrytu!“

Ale jeho slov si už nikdo nevšiml. Nevyšla už ani rána a poslední útočník se zdravou kůží zmizel i s ostatními v lese. Než bys do tří napočítal, zbylo z celé tlupy útočníků jen pět padlých: čtyři v ohradě a jeden před ní.

Doktor, Gray a já jsme utíkali co nejrychleji do úkrytu. Piráti, kteří zůstali naživu, budou jistě co nevidět u svých mušket a palba se rozpoutá nanovo.

Kouř z vnitřku srubu už zatím poněkud vyprchal, takže jsme na první pohled viděli, za jakou cenu jsme si vykoupili vítězství. Hunter ležel omráčen u své stříl-

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

ny, Joyce u své s prostřelenou hlavou. Uprostřed srubu podpíral zeman kapitána, a těžko říci, který byl bledší.

„Kapitán je raněn,“ řekl pan Trelawney.

„Utekli?“ zeptal se Smollett.

„Jen ti, co mohli – na to můžete vzít jed,“ odpověděl doktor, „ale pět se jich už nikdy nepostaví na nohy.“

„Pět!“ zvolal kapitán. „Nu, to se mi líbí! Pět padlých na jejich straně, tři u nás. To znamená tedy čtyři proti devíti. Jsme na tom líp než na začátku. Tehdy nás bylo, jestli jsme dobře počítali, sedm proti devatenácti. A tak si vlastně nemůžeme vůbec stěžovat.“

---

mušketa – stará vojenská puška, která se nabíjela zpredu

srub – dřevěný dům sroubený z kmenů nebo trámů

tesák – delší lovecký nůž

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Zopakujme si, co jsme přečetli

1. Řekněte svými slovy, co vás na popisu bitky nejvíce zaujalo.
2. A) Co chránilo srub? – B) Jakou čepici měl chlap s nožem v zubech? – C) Kolik útočníků, kteří přelezli ohradu, uniklo? – D) Co zůstalo po útočnicích ležet na bojišti u srubu?
3. Takovou bitku určitě provází také strach. Najděte v textu místa, kde o něm autor (i nepřímo) píše.
4. Zažili jste někdy strach? Báli jste se něčeho? Polekalo vás něco? Vypravujte historku.
5. Dovedli byste vysvětlit rozdíl mezi pirátem a korzárem?

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Hra na novináře

Zkuste událost přepracovat jako zprávu do novin. Zpráva by měla být stručná, musí odpovídat na otázky „*co, kdy, kde, kdo, jak*“, nezapomeňte na výrazný titulek, který musí upoutat čtenářovu pozornost.

O knize a autorovi

Anglický spisovatel skotského původu **Robert Louis Stevenson** (1850–1894) svůj první román napsal pro svého syna. Literární inspirací mu byly jiné dobrodružné knihy, v nichž se objevují pirátské motivy – tak např. z románu **Robinson Crusoe Daniela Defoea** převzal papouška z povídky **Zlatý brouk Edgara Allana Poea** kostru ve funkci ukazatele cesty k pokladu (Poe užil jen lebku přibitou hřebem na strom), aj. V původní, časopisecky vydané verzi příběhu (**Lodní kuchař z Ostrova pokladů**) byl Silver titulní postavou. Knižní vydání už je soustředěno na Jima Hawkinse, jehož „bláznivé“ kousky často rozhodují o dalších událostech.

Děj má většinou rychlý spád a je bohatý na zvraty a překvapení. Kromě tří kapitol, kdy se slova ujímá Livesey, příběh sledujeme Jimovýmá očima. Nejen přesný rok, kdy se událost stala, ale především poloha ostrova zůstává utajena (čtenář se dozví důvod). Autor zmiňuje skutečné osoby, jako jsou admirál Hawke (Trelawney se prý plavil pod jeho velením) nebo pirát England (pod ním se údajně plavil Silver).

Ještě mnohem víc se však Poklad na ostrově, a zejména postava piráta Silvera staly inspirací pro jiné autory, nejen spisovatele (vznikla i četná filmová zpracování, či dokonce pokračování příběhu). Na děj knihy navazují romány **Harolda A. Calahana** (1889–1965) a **Andrewa Motiona** (nar. 1952), v obou případech nazvané **Návrat na Ostrov pokladů**. **Arthur Howden Smith** (1887–1945) napsal román **Zlato kapitána Flinta**, jež naopak děj Stevensonova díla předchází.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Zdroj ukázky

STEVENSON, Robert Louis. *Poklad na ostrově*. 5. vydání. Praha: Albatros, 1969. Knihy odvahy a dobrodružství.

Poznámka pro učitele

Cílem tohoto pracovního listu je nabídnout doplňkový text přiměřeně dlouhý i pro slabší čtenáře, včetně žáků s mírnými poruchami učení.

Zadání úkolů se zaměřuje na rozvoj čtenářství a čtenářských dovedností, záměrně se vyhýbáme literárněvědným pojmům, proto je možné s ukázkou pracovat v různých ročnících.

Text je uspořádán tak, aby bylo možné jej vytisknout jak s otázkami a úkoly, tak i bez nich. V příloze je také varianta textu s číslováním řádků.

První úkol dává příležitost k rozpovídání, druhý nabízí jednoduché otázky. Třetí vede k hledání přímo v textu a k jeho citaci, navazuje na něj úkol čtvrtý: vyjádřit své pocity buď ústně, nebo písemně (další úkol by pak mohl být domácí). Pátý úkol míří na reálie 17. a 18. století, pro mladší žáky však bude asi neřešitelný.

Jako Hru na novináře můžeme nechat žáky převyprávět události jiným způsobem – jako zprávu do novin. Pro zjednodušení můžeme vynechat vypracování obvyklého perexu. Záleží na zkušenostech žáků.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.